Poštnina je plačana v gotovini. Posamezna številka stane 1·25 Din.

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poštnina posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta štev. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Štev. 38. V Ljubljani, dne 4. septembra 1925. II. Leto.

Iz politike.

(Ob kraju političnih počitnic. — Vprašanje strokovnega ujedinjenja.)

Kakih posebnih političnih novosti nam pretečeni tedni v notranji politiki niso prinesli. Ministri so bili na potovanjih in v letoviščih — reveži se morajo odpočiti od svojega trudapolnega dela!

Omenjali bi vsega dva dogodka, ki sta važnejša in to je obisk kralja v Zagrebu ob proslavi tisočletnice hrvatskega kraljestva ter kmečki tabor v Krškem.

Kraljev obisk v Zagrebu pred dobrimi štirinajstimi dnevi je pokazal v kako silno težko in mučno situacijo so prišli Hrvati, posebno pa Zagrebčani, vsled Radičeve politike. Zagreb ni Radičevski, ampak frankovsko - zajedničarski, vendar pa je moral kloniti pred Radičevo politiko, ki mu je diktirala ne samo, da sprejme kralja, kakor ga monarhisti sprejemajo, ampak, da poslušajo tudi neštete govore Radičeve, ki jih je ob tej priliki govoril. Vse to si je Zagreb pustil mirno dopasti, čeprav danes še nihče ne ve, bodoli hrvaški kmeti v resnici sledili Radičevi politični aviatiki, kakor on svojo politiko sam imenuje.

Politična demoralizacija Zagreba in Hrvatov se je na tem omenjenem dogodku jasno pokazala. Kakor cela hrvaška politika skozi 7 let ni bila resna, tako je tudi danes neresna. Narod, ki si pusti dopasti vodstva kakega Radiča, ni politično zrel.

Na Krškem polju pa so novopečeni slovenski Radičevci (Pucelj, Prepeluh) imeli pred dobrim tednom Kmečki tabor, ki naj bi pokazal moč radičevske ideje (ko bi le vedeli, kaka je!) v Sloveniji. Koliko ljudi je bilo na taboru, ne vemo. Sami nismo bili na taboru, časopisne vesti pa so nezanesljive; Radičevci govorijo o 8 tisočih, klerikalci pa o dveh. Pa je tudi postranskega pomena — važno je zabeležiti to, da se je Radič na tem taboru hudo zaletel v slovensko duhovščino in s tem v slovensko klerikalno stranko. Vsled tega napada so klerikalni listi tudi siknili, kakor kača, ki ji stopiš na glavo. Vidi se, da se Radičevci pripravljajo v Sloveniji na boj proti klerikalcem, ki se ga klerikalci boje, kajti zavedajo se, da njihova neplodna politika ni v stanu trajno držati skupaj vse tiste ljudi, ki so nasedli njihovi demagoški politiki. Obetajo se nam torej zanimivi dnevi.,.

Delavstvo, ki sta mu obe stranki enako tuji, kajti obe sta izrazito kmečki stranki, klerikalna še verska po vrhu, bo temu boju z zanimanjem sledilo. Ta boj bo vezal agitačno moč obeh strank, ki bosta prisiljeni boriti se za politično opredelitev slovenskega kmeta ter bo prisilil obe ti stranki, da bodete morale umakniti roko od slovenskega delavstva, ki sta ga doslej tako rade lovile na svoje limanice.

*

Pretečeni tedni političnih počitnic niso bili v stanu podati jasne slike o trdnosti RR vlade, kajti reševanje vseh važnejših političnih vprašanj, kjer se bodo morda pokazale razlike med radikali in Radičevci, je odloženo na jesen. Točas bomo videli, da li je kombinacija RR dovolj trdna, da obdrži vlado v rokah ali pa imajo prav tisti, ki ji ne prerokujejo dolgega življenja. Nam se zdi, da se bodo Radičevci skušali obdržati za vsako ceno v vladi in da se bo blagoslov RR režima razlival še dokaj časa po naši Jugoslaviji...

Opozorili smo že enkrat na dejstvo, da se je z vstopom Radičevcev v vlado začela preorijentacija o politični sestavi naših meščanskih strank, ki je nujno potrebna. Dosedanji potek razvoja to našo konstatacijo potrjuje, čeprav večjih vidnih rezultatov še ni. V zadnjem času se zopet mnogo govori o stopljenju Davidovičeve demokratične stranke z bosenskimi muslimani v eno stranko. To bi bil torej prvi važnejši pojav v pregrupaciji meščanskih strank, kajti skok Pucelja in Prepeluha v Radičevo stranko ni ravno tako velikega pomena.

Zanimivo pa je zabeležiti, da so srbski zemljoradniki vsako zvezo z Radičem ogorčeno odklonili ter nazvali Radiča za izdajalca kmečkih interesov, Radič pa jih je proglasil za »skrahirano« stranko. Moramo reči, da imata obe strani prav...

*

V delu za strokovno ujedinjenje razredno-zavednega delavstva v državi je prišlo v zadnjih dneh do neljubih težkoč, ki so jih povzročili oni elementi, ki so proti zjedinjenju delavstva. Znano je vsem čitateljem, kako so se te težkoče pojavile: nezavisni so se med seboj sprli. Ta spor je imel za posledico, da so se obe skupine medsebojno iz strokovne centrale izključile in da imamo sedaj v Beogradu dve nezavisne strokovne centrale ter dva »Organizovana radnika« kot glasilo teh dveh central.

Mi zamoremo ta spor samo obžalovati, ker trpi ob njem delo na ujedinjenju, ki ga tako iskreno želi in pa potrebuje delavstvo v celi državi, posebno še pri nas v Sloveniji. Ne dvomimo sicer, da bo do zjedinjenja kljub temu prišlo, tudi kongres zjedinjenja koncem sept. t. l. se kljub temu vrši, vendar bodo težkoče večje kakor pa se je predvidevalo.

V Sloveniji bo delavstvo te težkoče manj občutilo, kakor v ostalem delu države, kajti pri nas je v obeh skupinah želja in potreba preprečiti kake resnejše nesoglasice. Radi priznavamo, da so na jugu razmere težje in bolj komplicirane, pri nas v Sloveniji pa se je doslej na obeh straneh pokazalo že toliko dobre volje in lojalnosti, da računamo z gotovostjo na to, da bo izvršeno strokovno zjedinjenje pri nas popolno. Obe politični razredni delavski stranki, mi socialisti, kakor tudi sodrugi iz neodvisne, se moramo zavedati, da so stranke in strokovne organizacije na svetu radi delavstva, ne pa delavstvo radi strank in organizacij. In ker zahteva interes razrednega delavskega pokreta zjedinjenja, se mu ne smemo vstavljati, ker je ta interes važnejši kot vsi drugi pomisleki!

Na križu.

Tam nekje na Jutrovem so zalotili človeka, ki s svojim položajem in razmerami ni bil zadovoljen. Da bi v kali zadušili vsako znemirjevanje prebivalstva so obsodili tega človeka na smrt na križu...

Sodniki, ki so izrekli ta pravorek so pa hoteli pokazati, da jim bije pod strogo službeno haljo toplo, človeško srce. Zato so naročili muzikante, da so na križu umirajočemu revežu »lajšali« poslednje zdihljaje s poskočnimi valčki — — —.

Takole nekako bo naredila tudi jugoslovanska državna rudarska direkcija s svojimi rudarji.

Pogajanja med zastopniki rudarjev in med zastopniki državnih rudnikov, ki so se vršila pretekle dni v Sarajevu so se razbila. Razbila zato, ker rudarski delegati niso mogli pristati na zmanjšanje rudarskih prejemkov.

Zastopniki državne rudarske direkcije so takrat izjavili, da bodo raztolmačili g. ministru za šume in rude stališče rudarskih delegatov in ga bodo naprosili za nove inštrukcije.

Nekatere vesti iz Beograda, ki so prispele zadnje dni, vedo poročati, da vstraja g. minister na ukinjenju draginjskih in družinskih doklad, to se pravi z drugimi besedami: on vstraja pri svoji zahtevi **po zmanjšanju rudarskih prejemkov.**

Kakor poroča meščansko časopisje, se je izrazil pri tej priliki g. minister, da se rudarske stavke ne boji, ker je itak večina rudarjev s to odredbo — **zadovoljna!**

Kruta in krvava ironija. Rudarji so bili po mnenju g. ministra pač dosedaj nezadovoljeni — ker so imeli vsekakor preveč plače. Z zmanjšanjem je pa očividno odstranjen vzrok dosedanje nezadovoljnosti in stvar z muziko pod križem bo lepo funkcijonirala.

*

Gospod minister ve zakaj se ni bati rudarske stavke. V Srbiji, kjer je večina državnih rudnikov, ni niti govora o stavki, ker ne eksistira niti ena rudarska borbena organizacija. Trenotno tudi ni niti najmanjšega izgleda, da bi se jo moglo ustanoviti, kajti večina rudarskih stanovanjskih kolonij v Srbiji je ograjenih z bodečo žico in nihče ne sme posetiti take kolonije, brez dovoljenja tamkajšnje rudarske direkcije. Pri takih ramerah ni niti misliti, da bi bilo mogoče sklicati kak shod ali sestanek za ustanovitev strokovne organizacije.

V Bosni je položaj nekoliko ugodnejši ali tamkajšnji pokret je bil totalno razbit in danes mora

LISTEK.

Stockholmska spomenica.

(Dalje.)

Je pa bistvena razlika pri vprašanju krivde med Nemčijo in Avstro-Ogrsko. Nemčija se je samostojno razvila do orjaške polne moči. V vojno je stopila cela, gospodarski in nacionalno zjedinjena država. Glasovanje dne 4. VIII. 1914 je pokazalo razločno, da niso bili vzgojeni in namerjeni na vojno le vlada in pruski junker, ampak celo ljudstvo Nemčije in to od delavca do kanclerja, in da so vsi sloji prebivalstva vedeli, da vojna pomeni bogastvo in moč za Nemčijo. Socialna demokracija Nemčije mora torej imeti pogum priznati, da je postala od svoje nagle narasti od leta 1890. sem del nemške gosposke države in da je isti sledila sprva polagoma, potem pa bolj in bolj nepogojno. Nemška socialna demokracija je skoraj prenehala biti politična stranka, ves razvoj in vso silo je založila v strokovna društva in zadruge. Konečno so le te dobile oblast nad stranko ter so tudi odločale pri državnih, ekonomičnih in političnih vprašanjih. Ta razvoj nemške socialne demokracije je pribil Jean Jaurés že na internacijonalnem kongresu v Bruxelles l. 1906. Takrat je nemška socialna demokracija bila na svojo strumno organizacijo, na svojo številno nadmoč in svoje rezerve proti razsulim organizatoričnim razmeram v francoski stanki. **Jaurés je takrat kazal na to,** da je ravno ta strumna organizacija temelj politične nezmožnosti nemške delavske stranke **in da ravno ta organizacija postane vzrok bodoče svetovne vojne.** Glasovanje državno-zobrske frakcije socialnih demokratov v Berlinu 4. avgusta 1914 ni bilo izsiljeno od cesarja Viljema II., bilo je posledica leta in leta uganjanega pacifizma v stranki sami in sledstva politične stranke strokovnim organizacijam in sledstva le-teh gosposki državi.

Člani nemških strokovnih organizacij so se dvignili med meščanski razred. Kakor je meščanstvo l. 1789. želo plodove krvavih bojev služečih razredov in svobodo, tako so hoteli prvi nemški strokovničarji nastopiti bogate sadove žrtev bojevnikov socialne demokracije za svobodo. Celo nemško ljudstvo je čutilo, da se ne more držati nazaj v gospodarskem razvoju. Le vojna bi mogla obvarovati nemško gospodarstvo, ki se je porinilo predaleč naprej, da se ne zaduši. Nemško gospodarstvo je moralo preko lastne meje:

Nemčija je potrebovala premogovne in železne rudnike Belgije in Severne Francije, potrebovala je bojna polja Belgije in Poljske, potrebovala je Poljake kot človeško gradivo, bogate Sudetske dežele, Nemška Avstrija in Trst čakali so le na nemško gospodarsko ekspanzijo. Šele notranji trg 120 miljonov prebivalstva bi mogel zadostiti gospodarstvu Nemčije, le Belgija in Poljska naredile bi Nemčijo za trdnjavo sveta, nepremagljivo, s prostim tirom preko Balkana in Male Azije na Bagdad z zadnjim ciljem Egipt, Afrika, Indija in Azija. Tako je glasno zvenelo v gorenjih prosvetljenih slojih, odmevalo med strokovno organizacijo. Socialna demokracija mora imeti pogum, da tudi to brez drugega prizna.

Res bi bila nemška vlada pred 4. avgustom 1914 rada videla, da bi delavski bataljoni zakorakali po berlinskih ulicah demonstrirati proti vojni, a bilo je že prepozno. Navdušenje je prevzelo vse sloje in stranki bi ne bilo več mogoče ustaviti delavce v njih patrijotizmu. V tem spoznanju jasno leži pred očmi položaj za izbruha vojne. Nemčija je bila v zvezi z Avstro-Ogrsko gotova, da pobije Francijo in Rusko. »Na Paris!« pisala je tudi Arbeiterzeitung od 5. avgusta 1914. Ko pa je bila Grey-eva izjava očita, da se Anglija zastavi z vso silo za Francijo, zginila je zmagovalnost Viljema II. in demonstracije delavcev po berlinskih ulicah bi dale Nemčiji povod, da bi v zadnjem trenutku odstopila od vojne. Bilo pa je prepozno!

(Dalje prih.)

premagati šele ustanovne težkoče, ki jih imajo nove organizacije. Da tudi policijski penderek v Bosni ne počiva je več kakor razumljivo.

Edina pokrajina, ki bi lahko energičnejše odgovorila na ta kruti udar bi bila Slovenija, ali tu sta pred vsem samo dva državna rudnika, katerih produkcija bi bila iz ostalih rudnikov vsaj za silo pokrita še celo tedaj, če bi premoga primanjkovalo, kaj še danes, ko vlada na premogovnem trgu tako velikanska stagnacija.

Povrh tega se pa zaveda g. minister, da imamo tudi mi v Sloveniji svoje Bernote, ki izkoristijo vsako priliko in vsa sredstva, da zadrže delo za zedinjenje strokovnih organizacij v eno taktično borbeno enoto.

Kaj naj svetujemo rudarjem, da store v svojo obrambo?

Treba je podvojiti delo za zgradbo delavskih organizacij!

Treba je ojačiti in razširiti dober delavski tisk!

Treba je brezobzirno obračunati z razbijači delavske sloge!

Druge poti ni.

Sklepi delavskega socialističnega kongresa v Marseillu.

V zadnji številki »Socialista« smo priobčili poročilo o marseillskem kongresu. Poročilo se je nanašalo na uvodne referate o mirovni politiki Socialistične Internacionale. Po teh referatih se je težišče kongresa preneslo v posamezne komisije. V današnji številki poročamo predvsem o važnem delu teh komisij.

Kongres je z velikim razumevanjem sprejel vse referate v plenarnem zasedanju. Govori posameznih zastopnikov so bili najpreje prestavljeni, nato pa prečitani.

Po plenarnem zasedanju so pričele takoj z delom posamezne komisije in sicer: komisija za zahodna vprašanja, za vshodna vprašanja, za mirovno vprašanje.

Pozno na večer 23. avgusta se je najpreje sestala **komisija za vzhodna vprašanja.**

Komisiji je predsedoval s. Friderik Adler. S. Otto Bauer je v svojem poročilu učinkovito predočil vojno nevarnost na Balkanu, kakor tudi v sosednih državah Sovjetske Rusije. Predočil je načrt za resolucijo o vzhodnih vprašanjih. S. Dau, zastopnik ruske socialne demokracije se je strinjal s sodr. Bauerjem zlasti v točki, da nosi avtokracija (samodrštvo) v sebi kal vojne nevarnosti in da mora socialistična internacionala zahtevati demokratičen razvoj v Sovjetski Rusiji, ako hoče zagotoviti vzhodu resnični mir. Generalna debata o poročilu s. Bauerja je pokazala v glavnem popolno soglasnost članov komisije.

S. Bauer je povdarjal dalje, da socialistična internacionala ne sme odstopiti od svoje zahteve, ki jo je stavila že na kongresu v Hamburgu: **Roke proč od Sovjetske Rusije!** Socialistične stranke zahtevajo vpostavitev normalnih gospodarskih in političnih stikov s Sovjetsko Rusijo.

Sosedne države Sovjetske Rusije ter balkanske države izrabljajo kapitalistične velesile v svoje namene, a Sovjetska Rusija sama jih smatra za ugodna tla revolucionarnih poskusov. Vse to je mogoče zato, ker imajo omenjene države mnogo narodnih manjšin; naloga internacionale je, **da ščiti narodne manjšine** ter s tem onemogoča pučizem.

Internacionala mora pozdraviti gibanje v Indiji in Kitajskem, a zastaviti mora vse sile v to, da ne bodo narodi na Daljnem Vzhodu iskali svoje svobode potom vojne in militarizma. V zvezi z evropskimi in ameriškimi delavci bodo vzhodni narodi brez težkih svetovno-političnih pretresljajev dosegli nacionalno svobodo in odpravili izkoriščanje delavskega razreda na Kitajskem, ki ga vrši evropski kapitalizem. Ženevski protokol in varnostni pakt ne bosta privedla Nemčijo na stran onih držav, ki so Sovjetski Rusiji sovražne, kakor to menijo boljševiki. Treba je misliti na to, da bo v slučaju oboroženega spora med Rusijo, Poljsko ter Rumunijo, Francoska rabila nemška tla za vojaške in municijske transporte.

Notranje razmere v Sovjetski Rusiji sami, tvorijo povečanje vojne nevarnosti. Vprašanje vojne nevarnosti je v ozki zvezi z demokratizacijo Rusije. Toda poskus nasilne spremembe režima socialististična internacionala odločno odklanja, ker mora sprememba režima v Rusiji slediti iz notranjih bojev v Rusiji sami.

Po končani podrobni razpravi je komisija za vzhodna vprašanja predložila

Resolucijo o vzhodnih vprašanjih, ki opozarja na pretečo vojno nevarnost na vzhodu Evrope in na dejstva, da nekatere vzhodne evropske države vodijo proti Sovjetski Rusiji agresivno politiko. Na drugi strani računa morda Sovjetska Rusija, da je mogoče doseči osvoboditev delavca z bajoneti zmagoslavne rdeče armade in da bi v slučaju nove svetovne vojne, moglo voditi do svetovne revolucije. Socialistična internacionala in njej priključene stranke se bodo vedno in povsod borile proti politiki, ki je sovražna Sovjetski Rusiji. Zahtevale bodo obnovitev gospodarskih in političnih zvez s Sovjetsko Rusijo. Istočasno zahteva mednarodni kongres obnovitev politične in strokovne svobode v Sovjetski Rusiji in pozivlja rusko ljudstvo, da se tudi ono zoperstavi vsakemu vmešavanju oborožene sile v razmere drugih narodov in držav.

Resolucija o Maroku.

O zvezi z vzhodnimi in zahodnimi vprašanji je sprejel kongres tudi resolucijo o dogodku v Maroku. Kongres in socialistične stranke protestirajo proti prelivanju krvi in zahtevajo od prizadetih držav **odločno akcijo za vspostavitev miru.**

Temelj miru in sporazumu naj bo **priznanje neodvisnosti Rifa** in ozemlja, ki je nujno potrebno za gospodarski razvoj Rifa. Nadzorstvo nad novo državo v Severni Afriki naj vrši Zveza narodov.

Komisija za zahodno vprašanje

je razpravljala predvsem o ženevskem protokolu in varnostnem paktu. Soglasje v tej komisiji je bilo veliko, diskucije pa so bile živahne in zanimive.

Soglasno in z velikim navdušenjem je bila sprejeta

Resolucija o zahodnih vprašanjih, ki uvodoma ugotavlja, da je **gospodarska konkurenca kapitalizma vzrok vojne nevarnosti.** Le socializem je v stanju, da napravi temu kaotičnemu stanju konec .

Mirovne pogodbe imajo marsikatero nezadostno in slabo stran, zlasti vprašanje manjšin je velika nevarnost za mir. Zveza narodov, ki ima nalogo ustvariti solidarnost in sporazum vseh narodov, bo izvršila svojo nalogo le tedaj, ako bodo v njej zastopani vsi narodi z enakimi dolžnostmi in enakimi pravicami. Radi tega naj Zveza narodov člen 19. svojih štatutov, ki predvideva revizijo mirovnih pogodb, natančneje preštilizira in napravi učinkovitejšega. Gospodarska organizacija Zveze narodov naj se spremeni v **Svet za mednarodno kolektivno gospodarstvo;** v ta svet naj se pritegne strokovne in gospodarske organizacije delavcev. Vojne akcije se imajo vršiti le z dovoljenjem Zveze narodov in le v slučaju obrambe, ako je kaka država napadena. Državo, ki bi brez privoljenja Zveze narodov pričela vojno akcijo, je smatrati za napadalca. Kongres nadalje zahteva, da se prične s predpripravami za sklicanje **konference Zeze narodov za izvedbo splošne razorožitve.**

Tretji del resolucije se peča z Ženevskim protokolom in s posebno garancijsko pogodbo. Varnostni pakt, ki prihaja v poštev šele v zadnjem času, je nepopolen, ker ne vsebuje nobene obveze za splošno razorožitev. Internacionala zahteva, naj ta pogodba ne vsebuje nikakih tajnih določb, izvaja naj se pod nadzorstvom Zveze narodov in naj ne bo naperjena njena ostrina proti nobeni državi ali državni skupini. V nasprotnem slučaju mora ta pogodba voditi do krivega ravnotežja med velesilami. Vse sedanje težkoče se morajo v veliki meri odstraniti le, **ako postane Nemčija polnopravna članica Zveze narodov.**

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Vam jamči
pristnost in jakost!

Socialistična agitacija.

»Slovenec« z dne 28. avgusta, je prinesel notico pod naslovom iz Maribora, v kateri zamerja socialistom, da agitirajo za svojo stranko s tem, da drže shode po mestnih okrajih ter razlagajo volilcem nečedno in **koruptno** gospodarstvo pri mestni občini. Dopisovalec se jezi na socialiste, zakaj ne verjamejo in ne pripoznajo, da gredo pod Leskovarjevo upravo **socialne ustanove »lepo« naprej,** pač pa samo zato govore, da ima potem spet Volkštimca« nekaj za pisati. Nič bat, »Volkštimca« ima brez teh shodov dovolj za pisat, če bi tudi dnevno izhajala, ji ne bi zmanjkalo gradiva. Za snov skrbe klerosi z njihovimi zavezniki vsak dan, da ji nikoli ne zmanjka.

Klerikalci pa ne vedo kaj pisati, ker so že celo leto na vladi — namreč na mariborskem magistratu— pa niso absolutno ničesar napravili. Zato pa tudi ne upajo pred volivce praznih rok a povrh se še boje, da bi volivci znali klerose vprašati, kako je n. pr. z mestnim kinom, z upravo pogrebnega zavoda, z nastavljanjem novih udanikov, z upravo ljudske kuhinje, kako stoji z vprašanjem zidanja stanovanj, kako s preureditvijo mestnega kopališča itd. itd. Volivci bi tudi znali vprašati, kako dr. Leskovar kot župan pride do tega, da preti občinskim svetovalcem, da jih bo dal z **policijo** odgnati, ako se bodo še dalje zanimali za razna občinska podjetja in tam »brskali« po nedostatkih. Končno bi tudi lahko še vprašali volivci, zakaj je hotel dr. Jerovšek blizu 50.000 Din raznim športnim in drugim nepotrebnim društvom razmetati, med tem ko bi dobili invalidi samo bagatelo od 300 Din! Vse to in še več tukaj pobližje nenavedenih klerikalnih grehov bi prišlo na dan. Zato pa klerosi, ki so s svinjsko mastjo namazani, ne upajo na solnce resnice, pa samo pravijo, da gredo socialne ustanove lepo naprej. Torej razlika med pisanimi in govorjenimi poročili socialistov in onimi klerikalcev je v tem, da prvi navajajo konkretne stvari, med tem, ko klerikalni jezuiti samo pavšalno trde, da gredo socialne ustanove lepo naprej. Kje pa? Gredo ja lepo naprej, ampa ne v Mariboru, mogoče mislite na Dunaj! V nobeni klerikalni občini na svetu še niso socialne ustanove šle lepo naprej, ampak v takih občinah, ki jih upravljajo klerikalci, v obče socialnih ustanov ni. Ako pa so bile potom socialistov ustanovljene, tedaj jih skušajo klerosi spraviti iz sveta. Tako je z mariborsko šolsko kuhinjo, kjer se tako slabo kuha, od kar je narodni blok na krmilu, da najrevnejši otroci ne marajo redno prihajati po hrano. Gospod fajmošter Jerovšek po potem poročajo, da je kuhinja nepotrebna, češ, sedaj ni več revščine in kuhinja postaja nepotrebna, saj otroci ne reflektirajo več na hrano! Tako ne gredo socialne ustanove »lepo« naprej ampak prav grdo — nazaj!

Mi socialisti lahko s ponosom povemo volivcem ter navedemo številčno, kaj smo do danes storili za revno ljudstvo na mariborskem magistratu; povemo pa tudi lahko, kaj smo hoteli storiti, pa so klerikalci z narodnimi socialci preprečili.

Socialistična stranka je od vsega začetka od kar se je konstituiral prvi občinski svet v letu 1921 pa do danes, stavila neštete predloge v socialnih, kulturnih, zdravstvenih in splošno-gospodarskih zadevah. En del teh predlogov je bil sprejet, drugi del pa odklonjen. Saj je buržuazija imela tudi v prejšnjem občinskem svetu 6 glasov večine. Naj bi tedaj cenj. gospod »Slovenčev« dopisnik, ki je hodil saj eno leto v jezuitsko šolo, povedal, kaj so klerikalci storili na socialnem polju v mariborski občini. Gospod, ki je ob enem občinski uradnik, bo to tembolj vedel kot kak drug lajik!

Dopisnik omenja, da je na socialističnih shodih največ govora o škandalih v občinskem svetu. To je res in s tem je žebelj na glavo zadel. Torej gospod poročevalec »Slovenca« je tedaj vendar priznal, da so škandali v občinskem svetu, sicer ne bi mogli socialisti o njih govoriti in da so očetje teh škandalov, ki jih je mnogo — klerikalci in njihovi zavezniki, je s tem tudi povedal. Tako, le povejte javnosti, da znajo vaši ljudje.

Politične vesti.

Sodruga Edvarda Bernsteina

je zadel po poročilih »Vorwärtsa« mrtvoud.

Zionizem in delavstvo.

Po poročilih »Arbeiter Zeitung« je bila ob priliki zionističnega kongresa na Dunaju sklenjena fuzija Socialistične Delavske Stranke Poale Zion in Zeire Zion. Nova stranka se bo imenovala »Vsesvetovna Židovska Socialistična Delavska Zveza Poale Zion«.

Kako izvajajo socialistični program na Češkoslovaškem?

Socialno-demokratična stranka Češkoslovaške zahteva, da se sprejme v septemberskem zasedanju parlamenta zakon o reguliranju uradniških plač, zakon o gradnji stanovanjskih hiš, zakon o socialnem zavarovanju nad 65 let starih oseb in zakon o pomoči žrtvam elementarnih katastrof.

Kongres Trade Uniona

se bo vršil 26. septembra t. l. v Scarboroughu. Kongres bo obravnaval v prvi vrsti vprašanje generalne stavke. Na kongresu bo prišlo do izraza zlasti tudi stremljenje, da se osnuje skupna strokovna zveza vseh angleških delavcev.

Obisk sovjetske mornarice

v Črnem in Sredozemskem morju se bo, kakor poročajo, vršil še tekom tega meseca. Po načrtu sovjetske vlade bo sovjetska mornarica obiskala vsa velika pristanišča ob Črnem in Sredozemskem morju. Sovjetska vlada hoče s tem pokazati, kako prijateljske vezi jo vežejo s Turčijo in Italijo.

Konrad von Hötzendorf

je umrl pretekli teden v precejšnji samoti v Württenbergu. Za časa svetovne vojne je igral v Avstro-ogrski armadi »veliko« vlogo. Meščanski nemški monarhistični listi so njegovo smrt porabili za obširno monarhistično propagando.

Mirovni kongres

je bil otvorjen 2. septembra v Parizu. Na kongresu zastopa 800 delegatov 24 držav. Številno je zlasti zastopano pacifistično gibanje Nemčije. Kongres bo zlasti preštu-

diral Ženevski protokol ter njegovo obrambo.

Kongres za zaščito dece

je končal svoje delo 28. avgusta v Ženevi.

Jubilej belgijske socialistične stranke.

Belgijska delavska socialistična stranka je praznovala 15. avgusta 40letnico svoje ustanovitve. Največji del proslave se je vršil v glavnem mestu Belgije, Bruslju. Belgijski delavski pokret sloni zlasti na dobro razvitem zadružništvu. Strokovne, politične in gospodarske organizacije tvorijo veliko silno mesto. Pri zadnjih volitvah v belgijski parlament je dobila bratska stranka 820.650 glasov t. j. 39 odstotkov.

Beg sovjetskega komisarja.

Z Dunaja je pobegnil z vsemi tajnostmi in načrti III. Internacionale sovjetski komisar Mjačislav Jaroslavski.

Prevrat v Kantonu

je iznova izbruhnil pretekli teden. Ustaši imajo v rokah vsa prometna sredstva in upravo mesta.

Strokovni kongres v Breslavu.

V Breslavu se vrši 6. kongres strokovnih organizacij, o katerem poročajo obširno tudi meščanski listi, ki smatrajo nemške strokovne organizacije za največjega zastopnika delavstva kot producenta.

Protivojno razpoloženje v Španiji.

Ob priliki, ko se je iz Madrida odpravljal na maroško bojno polje bataljon španskih vojakov, se je vršila v Madridu velika demonstracija proti maroški vojni, pri kateri so demonstranti vzklikali: »Proč z vojno v Maroku! Naši vojaki niso senegalski zamorci! Kaj nas brigajo Francozi?« Ker so se demonstracije ponovile je sledilo več aretacij.

Program socialne demokracije Češkoslovaške.

Sodrug Gustav Habrman je priobčil v Plzenskem socialno-demokratičnem glasilu članek, v katerem se bavi z revizijo socialističnega programa. Obrača se proti poskusom, ki streme za tem, da napravijo socialno-demokracijo za stranko socialnih reform, kar je končno lahko tudi vsaka meščanska stranka. Delavski razred ne sme zgubiti izpred oči svojih daljnih socialističnih ciljev. Dosega in izvedba minimalnih zahtev socialistčnega delavstva še ne pomeni izvedbo socialističnega programa, temveč le pridobitev sredstev za nadaljno borbo delavstva. Glasovanje o vprašanju revizijonizma med strankinimi člani bi bogato pokazalo veliko večino za izvajanje socialističnega programa. — S tem mnenjem s. Habrmana se popolnoma strinjamo in se na stvar še povrnemo. (Uredništvo).

Na Kitajskem še ni miru.

Dogodki na Kitajskem se vrste drug za drugim. Razvoj gre svojo pot. Vse pa kaže, da miru še ne bo kmalu. Zlasti v Kantonu se spori vsak dan bolj poostrujejo. V okviru splošnega bojkota se razširja veliko gibanje proti kapitalistični Angleški. Vse stavke so naperjene izrecno proti Angleški, dočim se je Japonski posrečilo, da je odvrnila od sebe jezo Kitajcev. Boj proti Angleški postaja vedno bolj koncentriran in je položaj za Angleže vedno bolj nevaren. Napačno bi bilo, ako bi trdili, da je gibanje na Kitajskem zgolj komunistično delo. Razlogi za veliko nezadovoljnost kitajskega ljudstva so različni. Krivda leži predvsem v angleškem in sploh evropskem imperijalizmu. Široko zasnovan in učinkovit je bojkot vsega angleškega blaga.

Zborovanje socialistične mladine v Marseillu.

Izvrševalni odbor socialističnih mladinskih zvez je zboroval 21. avgusta v Marseillu. Zastopanih je bilo 12 narodov z 20 zastopniki. Na seji je bilo sprejeto več sklepov o izrabi delovnih odmorov, o zaščiti mladoletnih in o organizaciji mladine. Nadalje je bilo sklenjeno, da se bo organiziral po kongresu Socialistične Mladinske Internacionale, ki se bo vršil prihodnje leto v Amsterdamu, mednarodni dan.

† Henry van Kol.

V starosti 73 let je umrl v Amsterdamu sodrug Henry van Kol. Bil je dolgo časa kot inženjer v vzhodno-indijski državni službi. Radi svojega socialističnega udejstvovanja pa je bil upokojen in se je od tedaj posvetil izključno interesom holandske socialistične stranke. Van Kol je bil velika osebnost; njega moramo uvrstiti med patriarhe socializma. Delal je že za časa I. Internacionale. O njegovem življenju in delu bomo še pisali.

Razkol v nemškem centrumu.

Dr. Wirt, vodja nemškega centruma in bivši državni kancler, je izstopil iz svoje stranke. S tem izstopom se je že delj časa računalo, ker je del nemškega centruma močno koketiral z desničarsko vlado. Centrum je s tem stopil na pot razkola.

Tedenske vesti.

Predavanje dr. Živka Topalovića v Ljubljani. Preteklo nedeljo se je vračal iz kongresa Socialistične delavske internacijonale v Marseillu s. Topalović, ki se je ustavil v Ljubljani ter obdržal v dvorani restavracije pri Levu predavanje o poteku kongresa v Marseillu. O predavanju bomo priobčili prihodnjič daljši članek. S. Topalović si je pri tej priložnosti ogledal tudi razne delavske ustanove v Ljubljani in je zlasti zadružne ustanove jako laskavo pohvalil.

Avtonomija na prodaj. »Jutro« poroča, da je šel dr. Korošec za gospodom Pašičem v neko kopališče na Francoskem, — kjer mu je ponudil slovensko avtonomijo, če pusti klerose v vlado. To ni pravzaprav nič novega. Dr. Korošec je že enkrat odnesel celo avtonomijo Slovenije v Belgrad: to je bilo leta 1920, ko je bil on železniški minister. Sedaj pa ne ve, kako bi to avtonomijo nazaj dobil, ki jo ima g. Pašič pod ključem. Klerikalci pa sedaj niso na vladi, a tudi avtonomije nimajo. Oni pa niso samo pokrajinske avtonomije zapravili, ampak njihovi komisarji so tudi mestne avtonomije zapravili. Tako n. pr. nima mesto Maribor tudi že od leta 1920. svoje avtonomije, ker so jo takrat klerikalci v Ljubljano odnesli. Med tem časom so se sicer razmere nekoliko izpremenile in to avtonomijo je sedaj dobil gosp. veliki župan Pirkmayer, ki pa je noče mestu izročiti, ampak vlada kot absolutist nad deželo in mestom. Njegov klerikalni kolega dr. Leskovar pa bi rad tudi institucijo občinskega sveta odpravil, na kar bi bila avtonomija v klerikalno-demokratskem zmislu gotova. Korošec, Žerjav, Pirkmayer in Leskovar, žandarji in policija: to je slovenska avtonomija!

Za našo deco. Zveza delavskih žen in deklet vabi sodružice in sodruge, ki se zanimajo za dober razvoj delavskega pomladka, da se udeleže sestanka, ki bo v sredo, dne 9. septembra 1925, ob pol osmih zvečer v zadnji sobi »Narodne kavarne« v Ljubljani. Dnevni red sestanka je: 1. Otvoritev. 2. Razgovor o ustanovitvi »Društva prijateljev otrok. 3. Izvolitev pripravljalnega odbora za ustanovitev »Društva prijateljev otrok. Nihče, ki se zaveda važnosti zdravega napredka naše dece in mladine, naj ne manjka na tem sestanku.

Mesto amnestije — 2 leti težke ječe za mladega delavca! — »Del. kmetski list« piše: Vladino časopisje piše stalno o amnestiji političnih krivcev, da bi s tem prepričalo delovno ljudstvo, kako svobodo mu prinaša Rr »sporazum«. V resnici ječé vsi proletarski borci še nadalje v zaporih. V Ljubljani so morali sodrugi stopiti v gladovno stavko, da so po šest mesecih preiskovalnega zapora dobili — obtožnico. 20. julija je bil pred ljubljanskim sodiščem proces proti 24 letnemu delavcu Viktorju Kokalj iz Litije in je bil obsojen radi razširjanja nekih prvomajskih letakov na dve leti težke ječe po zakonu o zaščiti države. Vladni listi vse to zamolčujejo, da ne bi prišlo v javnost. To je razumljivo, to je stara taktika buržuazije. O vsem tem pa tudi skrbno molči »opozicionalni« klerikalni »Slovenec«. Edino »Slov. Narod«, najreakcionarnejše slovensko glasilo, je napravil to slabo uslugo Rr-erjem, da je poročal o procesu, v katerem poročilu se seveda veseli take obsodbe »Leninovega apostola«, kakor nazivlje Kokalja. Radičevci so torej ohranili režim zakona o zašičti države. Proti delavskemu razredu so enotne vse meščanske stranke brez izjeme. Kdaj bo pa delavstvo nastopilo kot en mož proti buržuaziji?

Prepričajte se na svoje oči! Sodrug urednik! V »Socialistu« z dne 17. julija 1925 poročate, da potuje v Rusijo več nemških delavcev, ki bodo nekaj časa zaposleni v ruski industriji v svrho študija ruskih razmer in priporočate, da naj bi šlo tudi nekoliko naših delavcev v Rusijo, da se na lastne oči prepričajo, kako živijo sedaj ruski delavci. Mi delavci srčno pozdravljamo to dobro misel. Jugoslovanska buržuazija je zaprla naše meje za vsak glas, ki je količkaj prijazen Rusiji. Mi vemo o Rusiji skoro samo to, kar nam poroča kapitalistično časopisje. To časopisje vsako leto po dvakrat, trikrat ubije Trockega in napravi skoro vsak mesec kako vstajo v Belorusiji ali pa kje na Kavkazu. Toda vkljub temu ruska delavska in kmečka republika še vedno obstoja in menda dela Angležem prav sive lase. Pa tudi kar pišejo komunisti o Rusiji ni za nas merodajno. Če vidi buržuazija v Rusiji vse črno, vidijo morda komunisti v nji vse prerožnato. Zato sem tudi jaz mnenja, da naj bi slovensko delavstvo samo ogledalo Rusijo in tako samo nepristransko sodilo o njej. Po moji sodbi bi bilo treba napraviti sledeče: V Rusijo naj bi poslala Slovenija svojo komisijo, ki naj bi bila sestavljena takole: Vsaka strokovna zveza, — kovinarji, rudarji, železničarji itd., naj bi poslala po enega sodruga. V delegaciji naj bi bile zastopane vse delavske zveze vseh barv. Tem zastopnikom, ki naj bi bili res delavci večjih obratov, naj bi se še dodalo enega ali dva inteligenta, ki naj bi delegacijo vodila in pa še par malih kmetov. Vsega skupaj torej 12—15 oseb. Za to delegacijo naj bi se začel takoj zbirati fond pri vsemu delavstvu v Sloveniji in pri vseh delavskih zavodih. V ta namen naj bi se sestavil mešani odbor. Prepričan sem, da bi se kmalu dobil denar za pot. Tam pa (v Rusiji), bi delavci delali in bi zaslužili za hrano. Ta ekspedicija naj bi prebila v Rusiji kaké 3 mesece. Jaz mislim, da bi »Socialist« moral pričeti in voditi gibanje za to prekoristno ekspedicijo. **D. L.**

Prestolonaslednik v Primorju. Pribičevićeva »Riječ« poroča o prestolonaslednikovem potovanju v Primorje sledeče: V noči od sobote na nedeljo je prispel v Zagreb s svojim spremstvom Nj. Vis. prestolonaslednik Peter. Prestolonaslednika spremljata gardni kapetan in podporočnik, dalje angleška dojilja in še kakih 10 oseb. Še isti večer je nadaljeval prestolonaslednik pot proti Primorju. Na postaji Plase je pričakovalo prestolonaslednika ljudstvo, jugoslovanski Sokol, Orjuna in zastopniki nacionalnih društev na vseh postajah, skozi katere je potoval prestolonaslednik, sa ga slavnostno sprejeli, vrhunec slavnosti pa je bil v Selcih. Tam so postavili velik slavolok, tudi v Selcih je pričakovalo prestolonaslednika veliko ljudstva, jugoslovanski Sokol in naraščajniki, ki so pozdravili svojega brata naraščajnika. Skozi špalir jugoslovanskih Sokolov se je odpeljal prestolonaslednik s svojo dojiljo v vilo Odilon, kjer bo počakal svojega visokega očeta in visoko mater. Prestolonaslednik še ni dve leti star.

Hrastniški pralni prašek čisto sam Perilo snežnobelo opere Vam!

Zadružni tečaj v Mariboru.

V nedeljo 13. septembra se bo vršil v Mariboru (Ljudski dom) celodnevni zadružni tečaj na katerem bo predavalo več zadružnih funkcijonarjev iz Ljubljane.

Dnevni red tečaja bo naslednji:

1. Od 8. do 9. ure: **Pomen zadružništva.**
2. Od 9. do 10. ure: **Zgodovina zadružništva.**
3. Od 10. do 12. ure: **Praktično delo v zadrugi.**
4. Od 12. do 13. ure: **Agitacija in organizacija.**

Po predavanju skupno kosilo in popoldne skupni izlet.

Vsi, ki se zanimajo za prevažno zadružno delo, vabimo, da se tečaja polnoštevilno udeleže. Pred vsem

naj pa tečaj za gotovo posetijo odborniki in funkcijonarji raznih zadružnih organizacij iz vsega mariborskega okrožja.

Prijave za tečaj sprejema zadr. **Matko Kranjc,** okrožni nadzornik, Maribor, Ruška cesta 7.

*

Slični tečaji se bodo vršili po vseh okrožjih in bomo tozadevni razglas pravočasno priobčili.

Gospodinje! Ne samo za navadno perilo, ampak tudi za najfinejše tkanine uporabljajte le milo »Gazela«!

DOPISI.

Zagorje ob Savi. Dne 29. avgusta 1925 so se nalepile pri nas za obč. volitve kandidatne liste raznih strank, ki jih je šest po številu. Ogledali smo si meščanske liste: eno demokratsko in 2 klerikalni. Na teh treh listah se najlažje vidi, koliko je bilo resnih komunistov, ker je na demokratski kakor tudi na obeh klerikalnih listah kakih 15 nekdanjih prav ekstremnih komunistov. To je dokaz neznačajnosti in duševne revščine slovenskega komunizma. Dne 30. avgusta 1925 se je pričel pravi volilni boj. Vršili so se kar trije shodi na enkrat. Klerikalce sta prišla reševat kar dva poslanca: dr. Gosar in Kremžar. Ko je govoril dr. Gosar in razlagal znano klerikalno historijo, poleg tega pa tudi o davku na ročne delavce, ga je s. Čobal temeljito zavrnil ter mu dokazal, da je dr. Gosar s svojim predlogom glede davka na ročne delavce prišel šele takrat, ko je parlament dvanajstine in omenjeni davek že sprejel. Da je dr. Gosar ravnal tako, kakor tisti mežnar, ki zvoni proti toči, ko je toča že vse pobila. Ko pa se je za točo pripravljalo in ko je toča delala škodo, pa je mežnar spal. Tako so tudi orlovski tigri spali, ko je bilo treba odločnega nastopa proti krivičnemu davku, ki se je naložil ročnim delavcem. Ko je s. Čobal klerikalno demagogijo dovolj razkrinkal je še pristavil, da si vlada ni upala priti s takimi davki, dokler smo imeli kakega socialističnega poslanca v parlamentu.. S tem se dokažuje, da je klerikalna politika nesrečna za slovenski narod, posebno pa za delavce. Gospod dr. Gosar se je nato tako slabo zagovarjal, da se je pri svojih volilcih le osmešil. Za njim je govoril tudi Kremžar. V celem govoru pa ni drugega povedal, kakor jokal, da so jih radičevci zapustili in da so radičevci neznačajni. Potem je še gospod Tilinger razvijal občinski program, ki pa ni obsegel ničesar drugega kot grmenje proti ljudski in meščanski šoli v Zagorju. Za njim je s. Čobal še enkrat govoril ter je bičal klerikalno neznačanjost v zagorski občini, kjer so klerikalci slično postopali, kakor radičevci v parlamentu ter še pristavil, da se obsodba in neznačajnost, ki jo je Kremžar očital radičevcem, lahko prenese na zagorske klerikalne občinske zastopnike dobesedno, ker se obnašajo napram šolskemu vprašanju ravno tako nepošteno in nedostojno. Takoj po tem shodu se je vršil shod socialistične stranke v gostilni gospoda Koprivca. Na shodu sta poročala ss. Čobal in Arh. Na shodu je bilo navdušenje za socialistično stranko, ki bo imela gotovo vspeha pri volitvah, ki se vrše 6. septembra t. l. Ob ½ 11. uri pa so imeli komunisti svoj shod na Toplicah. Povedali niso ničesar posebnega. Proti klerikalcem nismo slišali ne besedice, proti demokratom jako malo, otresali so si jezike le proti socialistom, razsajali pa so tudi proti šoli, menda klerikalcem na ljubo. Prepričani smo, da jih bo delavstvo 6. septembra kaznovalo s tem, da bo njihova skrinjica ravno tako prazna, kakor klerikalna in demokratska.

Ljutomer. V nedeljo 23. avgusta se je vršil pri nas javen shod, na katerem je poročal sodr. Komavli o Radičevskem političnem salto mortale ter o političnem položaju v državi, kjer je delovno ljudstvo brez pravic in to v prvi vrsti po lastni krivdi, ker pri volitvah naseda raznim demagogom ter glasuje za meščanske stranke. Poročevalec se je med drugim dotaknil tudi davka na ročno delo, ki so ga meščanske stranke v narodni skupščini naložile delavcem, ki itak ne morejo živeti človeka dostojno življenje. Ako bi se delavstvo zavedalo moči organizacije in pošiljalo v parlament lastne zastopnike, bi mu ne bilo treba tega krivičnega davka plačevati. Navzoči delavci in kmetje, 70 po številu, so z zanimanjem sledili poročilu. Po shodu, ki mu je predsedoval sodr. Belič, se je sklenilo prirejati redne mesečne sestanke, na katerih se bodo vršila predavanja o raznih delavskih vprašanjih. Ljutomerskim sodrugom, ki so ostali zvesti socialistični ideji in naši stranki priporočamo, naj še nadalje vztrajajo ter ojačijo politično in strokovno organizacijo, potom katerih si bodo izvojevali njih pravice.

Celje. Sodrugi in sodružice pozor! V nedeljo, dne 13. septembra ob 9. uri se vrši v gostilni pri Zelenem travniku javni ljudski shod s sledečim dnevnim redom: I. Meščanske stranke, njih programi in razredni boj. II. Delovanje socialističnih občinskih odbornikov v mestni in okoliški občini. III. Raznoterosti. — Sodrugi in sodružice agitirajte za ta shod, da bo dobro obiskan. — **Odbor.**

Šoštanj. Vsej socialistični javnosti je še v spominu šoštanjska resolucija, s katero smo mi prvi storili korake k zedinjenju. Toda žal, ker seme v tem oziru pri nas ni rodilo uspeha. Bernotova politična organizacija je sicer likvidirana, toda nje člani so še vedno izven socialistične stranke. Oni ne čutijo potrebe enotne organizacije. Zato pa ni čuda, da trpi vsled tega vse delavstvo. Imamo občinski socialistični klub, ki ima svoj lastni pravilnik. V točki 8. tega pravilnika je med drugim zapisano, da mora klub vsako četrtletje poročati na širšem članskem sestanku o svojem delovanju v občini. Toda ker ni skupne organizacije, se tudi pravilnik ne ureja. Poteklo je že 4 četrtletje, toda člani organizacije in volivci ne vedo nič, kaj se v občini godi. Na žal moramo povedati sodrugom, ki nas zastopajo v občinski upravi, da se tako ne sme delati. Molčečnost je patentirana lastnost zastopnikov meščanskih strank, ne sme pa biti socialistov. Imamo v naši občini dovolj perečih vprašanj, ki se tičejo delavstva in javnosti, zato opravičeno zahtevamo pojasnila, kaj se je okrenilo v teku enega leta za obče koristi. Mi volivci pa Vam bomo ob tej priliki povedali, kaj je še nujno potrebno ukreniti. **K. S.**

Denuncijanstvo, ki se ga plačuje. Nedavno se je pri nas v Zagorju dogodil slučaj denuncijantstva, ki ga nima para. Gospod Ivan Hočevar je nosilec kandidatne liste za Narodno socialno stranko, vsled tega se je naši demokratski stranki tako zameril, da so ga denuncirali, da so pri njemu v njegovi zajutrkovalnici pili. Ker ima gospod Hočevar dovoljenje le samo za prodajanje vina v zaprtih steklenicah, ga je vsled tega srezko poglavarstvo kaznovalo za Din 3200 ter obenem poslalo akt občinskemu uradu v Zagorje s pripombo, da povabi predsednika demokratske stranke ter mu izroči nagrado Din 500 za izvršeno denuncijacijo. Mislimo, da kritike k temu nečednemu aktu demokratske stranke ni potreba. Če imajo volilci v Zagorju še količkaj dostojnosti v svojih dušah in sramu dejanja njihove stranke, potem gotovo ostane škrinjica demokratske stranke prazna.

Uradnik in cestar. Na okoliški občini celjski je bil pred letom dni provizorično nastavljen uradnik. Ker je klerikalnega prepričanja se je gospodu županu mudilo, da se ga definitivno nastavi. Naši sodrugi niso bili proti temu, pač pa so zahtevali, da se mora nastaviti tudi definitivnim že 25 let v občinski službi stoječ cestar. Od začetka so se meščanske stranke proti zahtevi naših sodrugov upirale, konečno so naši sodrugi zmagali, tako da je tudi cestar definitivno nastavljen kot občinski služabnik, da ga ne morejo meni nič tebi nič vreči na cesto.

»Buddha« čaj na Velesejmu. Oglejte si H paviljon št. 461—465.

Gospodarstvo.

Gospodarska kriza v Nemčiji

Akcija, ki jo je započela desničarska vlada v Nemčiji, ne bo imela uspeha. Z novimi zakoni je hotela preprečiti porast draginje in druge podobne pojave, ki povzročajo nezadovoljnost ljudstva. Uspeh akcij je negativen, kar je bilo že davno predvidevati.

Večji eksport češkoslovaških industrijskih izdelkov

je opažati na Poljskem. Posebno je oživel izvoz poljskih strojev, zlasti strojev za obdelovanje lesa in kovin, strojev za pekovsko obrt, keramičnih izdelkov in strojev, kemikalij, farmacevtskih preparatov, stekla, elektrotehničnih aparatov, izolacijskega materijala, radio aparatov itd. Izvoz se je povišal z ozirom na carinsko vojno, ki se vrši v zadnjem času med Nemčijo in Poljsko. Ta vojna gre torej najbolj v korist Češkoslovaške.

Sklep trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo.

Ministrski svet v Belgradu je sklenil na svoji seji dne 26. avgusta pooblastiti jugoslovansko trgovinsko delegacijo na Dunaju, da podpiše trgovinsko pogodbo med Avstrijo in kraljevino SHS.

Izvoz poljskega premoga v Italijo.

5. avgusta je dospel v Italijo prvi transport premoga. Transport je obstojal iz dveh velikih tovornih vlakov.

Razno.

Male električne centrale. Na znanem lipskem tehničnem velesejmu nam je pokazala nemška industrija vrsto cenenih malih električnih central, ki so prikladne za razsvetljavo posameznih podeželskih hiš, gospodarstev, farm itd., in celo v nekaterih primerih izborno uporabljive za razna druga podvzetja. Najvažnejše dejstvo pri teh strojih je, da delujejo in se regulirajo popolnoma samostojno, bodisi v obratu z akumulatorji ali brez njih. V največ primerih je služil za pogon motor s tekočim gorivom, a bila je zastopana tudi centrala s pogonom po mali vodni turbini brez regulatorja. Turbina je bila prikrojena raznim uporabam in vodnim množinam potom kolesa, ki se poljubno prestavlja. Nemška fabrikacija se je odločila za izdelavo enotnega tipa ter je kakor vsaka moderna fabrikacija zmožna delati natančno in ceneno.

Brez spanja poskušajo študirati visokošolci univerzitete v Washingtonu. Dva izmed njih nista spala že 85 ur ter se nahajata v popolni duševni in telesni svežosti.

Iz uredništva.

Dopisnikom iz Velenja, Celja in Črne sporočamo, da priobčimo poročila in dopise v prihodnji številki.

Naprošamo vse dopisnike, da poročajo kratko in jedernato.

Uredništvo.

ZA TISKOVNI IN VOLIVNI SKLAD.

Dosedaj nabranih Din 17.100.15 Kraj pol. org. SSJ v Šoštanju, darovala za tisk. sklad 20.50. — Skupaj Din 17.120.65.

Izdajatelj: Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk J. Blasnika nasled. v Ljubljani.

Za tiskarno odgovoren Mih. Rožanec.

„Zora“ sveče,
„Zora“ pralni prašek,
„Zora“ nočne lučice dobiva se v vseh trgovinah konzumnega društva.

Industrija perila
POVH & MEDIC
NOVOMESTO - SLOVENIJA
razstavi na Ljubljanskem velesejmu v paviljonu H št. 473 in 475 svoje izdelke perila. Interesenti ne zamudite prilike ogledati si jo. — Cene konkurenčne. — Postrežba točna.

IVAN JAX IN SIN
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 2.
Najboljši šivalni in pletilni stroji.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno: Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10 letna garancija. Pisalne stroje **Adler in Urania.** Kolesa iz prvih tovarn. **Dürkopp, Styria, Waffenrad, Kayser.**

Celjska milarna d. z o. z. v Celju
dobavlja v kakovosti nedosegljivo
pralno in terpentinovo milo znamke

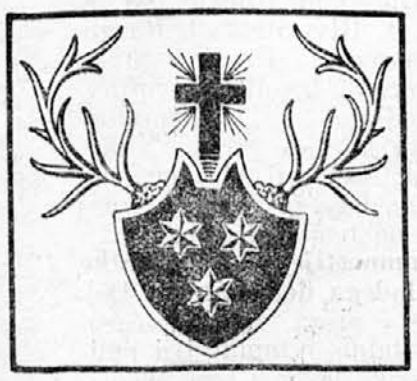

Hubertus milo Celje